

Др Гордана Стојановић

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Оријентациони распоред наставног градива

за први разред основне школе

2018.

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА

СЕПТЕМБАР

1. час: ШТА ЈЕ МУЗИКА, уводни час
2. час: ПОНАШАЊЕ ТОКОМ СЛУШАЊА И ИЗВОЂЕЊА МУЗИКЕ, обрада
3. час: МИ ИДЕМО ПРЕКО ПОЉА и ПЛИВА ПАТКА ПРЕКО САВЕ, обрада
4. час: ЕН ТЕН ТИНИ и РЕСАВО ВОДО 'ЛАДНА, обрада и вежбање

ОКТОБАР

5. час: ЈА ПОСЕЈАХ ЛАН, певамо и играмо, обрада
6. час: ФАБРИКА БОМБОНА и ИВИН ВОЗ, обрада и понављање
7. час: СВЕ ЈЕ ПОШЛО НАОПАЧКЕ и ЕЦИ, ПЕЦИ, ПЕЦ, обрада, понављање, вежбање
8. час: ИВИН ВОЗ и ИДЕ МАЦА ОКО ТЕБЕ, обрада и вежбање

ОКТОБАР/НОВЕМБАР

9. час: ЈЕЖ, обрада, понављање и вежбање

НОВЕМБАР

10. час: ЈЕСЕЊИ ПЛОДОВИ – *Моји инструменти*, обрада, понављање и вежбање
11. час: ГЛАСНО–ТИХО: Зец копа репу, обрада
12. час: ДОБРО ЈУТРО, ДОБАР ДАН и УШ'О МЕДО У ДУЋАН, обрада, понављање и вежбање
13. час: ИДЕ МАЛИ МЕЦА, певамо гласно – тихо, обрада, понављање

ДЕЦЕМБАР

14. час: СТРАШАН ЛАВ и КАД СИ СРЕЋАН, обрада, понављање, вежбање
15. час: ДУЊЕ РАНКЕ и ЕРСКО КОЛО, обрада
16. час: ДРУГАРСТВО и РОЂЕНДАНСКА ПЕСМА, прослава рођендана, обрада, понављање
17. час: У СУСРЕТ НОВОЈ ГОДИНИ: **Звончићи**, **Деда мраз** и **Коларићу**, **Панићу**, обрада

ЈАНУАР

18. час: БОЖИЋ: Ој, бадњаче, бадњаче и Божић, Божић благи дан, обрада
19. час: ОПАЖАЊЕ ТОНСКИХ ВИСИНА, вежбање

20. час: ПАДА СНЕЖАК, ДВАНАЕСТ МЕСЕЦИ и СЕДМИЦА, обрада

ФЕБРУАР

21. час: СОЛ МИ ДАЈ, обрада и вежбање

22. час: КОЛО ЧИГРА, обрада, стваралаштво и вежбање

МАРТ

23. час: НАКРАЈ СЕЛА ЖУТА КУЋА, певамо и свирамо, обрада

24. час: БРЗО–СПОРО, обрада

25. час: ПИШЕМ, ПИШЕМ ПЕТН’ЕСТ и ПЕКАРЧИЋ, обрада и вежбање

26. час: ЗВУК–ТОН, обрада, понављање и вежбање

АПРИЛ

27. час: ИГРЕ ПРЕПОЗНАВАЊА ЗВУКА: РИБАР, музичка игра, обрада и вежбање

28. час: СЛУШАМО МУЗИКУ: Ој, бадњаче, бадњаче; Валцер, Радецки марш, Пролеће у шуми, обрада, понављање, вежбање

29. час: СЛУШАМО МУЗИКУ: Птице, Кенгури, обрада и понављање

30. час: ИГРАМО СЕ ЗВУЦИМА, обрада, стваралаштво

МАЈ

31. час: МУЗИКА ИЗРАЖАВА ОСЕЋАЊА: Успаванка за Аћима, Успаванка (Брамс), Жежева успаванка, обрада

32. час: ПОНАШАЊЕ НА УЛИЦИ: Како се прелази улица, Успорите поред школе, Саобраћајац, обрада, вежбање

33. час: АВАНТУРЕ МАЛОГА ЈУ-ЈУ, слушамо музику, певамо и глумимо, обрада

34. час: МУЗИЧКА ПРИЧА: Медведова женидба, обрада

ЈУН

35. час: ЗАЈЕДНИЧКО МУЗИЦИРАЊЕ ЗА КРАЈ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ, понављање

36. час: КВИЗ ЗНАЊА ЗА КРАЈ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ, понављање

Напомена

У настави музичке културе, на овом узрасту, најчешћи **облик рада је фронтални**, јер све што се ради наставник прво мора да демонстрира. Изузетак је једино стваралачки рад који, логично, подразумева индивидуални облик рада.

МЕСЕЧНИ ПЛАН РАДА

СЕПТЕМБАР

1. час

ШТА ЈЕ МУЗИКА

Задатак

Упознавање са активностима (слушање, певање, свирање, играње) које су основа музичке наставе.

Упознавање ученика: општа процена музичког искуства стеченог до доласка у школу.

Тип часа: уводни час

Подстицаји

Дружење кроз песму и игру.

Ток активности ученика

- (1) Певање песама по избору ученика, научених до доласка у школу.
- (2) Свирање на децјим инструментима: слободна импровизација.
- (3) Слушање песме *Другарство* (А. Кораћ – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 16) и разговор о садржају песме.
- (4) Извођење децје игре уз певање, научене у предшколском периоду, по избору ученика.
- (5) Закључивање „шта смо радили“? – Певали, свирали, слушали, играли уз песму.

Везе са осталим областима

Језик: подстицање ученика да опажају, описују и упоређују по сличностима и разликама.

Напомена

Спровести све активности и закључити шта је музика, па сходно томе, и шта ће се радити на часовима музичке културе – видети стр. 3 у Уџбенику. Истовремено, проценити музичко искуство деце стечено пре доласка у школу, јер то наставнику омогућава да, одговарајућом организацијом наставе и избором садржаја активира потенцијале сваког детета и омогући му да их и даље користи и развија.

2. час

ПОНАШАЊЕ ТОКОМ СЛУШАЊА И ИЗВОЂЕЊА МУЗИКЕ

Задатак

Упознавање правила понашања приликом слушања и извођења музике.

Тип часа: обрада

Подстицаји

Звучни примери, илустрације и разговор који упућују на понашање приликом слушања, а затим и извођења музике.

Ток активности ученика

- (1) Припремање за слушање музике – разговор о понашању приликом слушања .
- (2) Слушање композиције Валцер, оп. 60, бр. 2 (Фредерик Шопен – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 1) уз поштовање правила понашања.
- (3) Учење песме (методом рада по слуху) *Ми идемо преко поља*, народна.
- (4) Наизменично певање две групе ученика песме *Ми идемо преко поља* уз поштовање правила понашања – међусобно слушање групе извођача: једна група пева, друга пажљиво слуша.
- (5) Закључивање о прихватљивом понашању у току слушања или извођења музике.

Везе са осталим областима

Језик: понашање у позоришту, у разговору са вршњацима и одраслима...

Напомена

Наставник треба да искористи сваку прилику да упозна ученике са правилима прихватљивог понашања приликом слушања и извођења музике и да их, у току године, подсећа на њих. Такође, неопходно је да објасни зашто је то важно и шта се (какво понашање) очекује од ученика у одговарајућој ситуацији.

Песма *Ми идемо преко поља* има вишеструки значај: а) као песма–модел служи за звучну поставку тона *ми*, б) мелодија малог опсега, заснована на народном трихорду *ре-ми-фа* погодна је да се отпочне рад на развијању гласовних способности, будући да сва деца не долазе у школу са истим музичким искуством и в) доприноси упознавању народног обичаја (на следећем часу).

3. час

МИ ИДЕМО ПРЕКО ПОЉА и **ПЛИВА ПАТКА ПРЕКО САВЕ**

Задатак

Развијање равномерно ритмичке пулсације – разбројавање, равномерно ходање уз певање песме и изговарање бројалице/разбрајалице

Певање песме-модела за звучну поставку тона *ми* и увођење боје за почетни слог – **ми**.

Тип часа: обрада

Подстицаји

Примери равномерно ритмичке пулсације (срце, сат...). Разбројавање пред игру жмурке.

Ток активности ученика

- (1) Изговарање бројалица/разбрајалице које ученици знају уз покрете разбројавања. Учење нове *Плива патка преко Саве* (методом рада по слуху).
- (2) Равномерно увођење ритмичког удара (пулса): ходање уз разговетно изговарање текста бројалице.
- (3) Певање (понављање) песме-модел *Ми идемо преко поља*, народна.
- (2) Равномерно увођење ритмичког удара: ходање уз певање песме-модел.
- (3) Увођење боје за почетни слог песме: Ми идемо... – **ми** (жута).

Везе са осталим областима

Језик: вежбе дикције и дисања.

Народна традиција: проширивање информација о основним обичајно-обредним радњама: призивање кише за време великих летњих суша – видети стр. 6 у Уџбенику.

Физичко васпитање: развијање моторике.

Напомена

Ми идемо преко поља је песма-модел (почиње тоном и асоцијативним солмизационим слогом одређеног тона – *ми*), те служи за поставку звука тона *ми* у предбукварском периоду, слично препознавању гласова у говору. Бојење тона је добар начин да дете лакше повеже звук почетног тона са одговарајућом песмом, пре упознавања солмизационих имена тонова.

4. час

ЕН ТЕН ТИНИ И РЕСАВО ВОДО 'ЛАДНА

Задатак

Развијање равномерне ритмичке пулсације – равномерно плескање, ходање, свирање на варјачама уз изговарање бројалице/разбрајалице и певање песме.

Певање песме-модела за звучну поставку тона *ре* и увођење боје за почетни слог – **ре**.

Тип часа: обрада и вежбање

Подстицаји

Игре разбројавања и бојење почетка песме.

Ток активности ученика

- (1) Изговарање бројалице (понављање) *Плива патка преко Саве* уз извођење покрета разбројавања и корачање.
- (2) Учење бројалице *Ен тен тини* (методом рада по слуху).
- (3) Равномерно извођење ритмичког удара: плескање длана о длан, корачање, свирање на варјачама уз изговарање бројалице *Ен тен тини*.
- (4) Учење песме-модела *Ресаво водо 'ладна*, народна (методом рада по слуху).
- (5) Равномерно извођење ритмичког удара (плескање длана о длан, свирање на варјачама) уз певање песме-модела.
- (6) Увођење боје за почетни слог песме: *Ресаво...* – **ре** (браон).

Везе са осталим областима

Језик: вежбе дикције и дисања, богаћење речника

Физичко васпитање: развијање моторике

Напомена

Ресаво водо 'ладна је песма–модел за поставку звука тона *ре*; почетни слог боји се браон бојом. Песме-моделе треба изнова понављати у току првог и другог разреда и повезивати њихове почетне тонове са бојом.

ОКТОБАР

5. час

ЈА ПОСЕЈАХ ЛАН

Певамо и играмо

Задатак

Усклађивање/развијање координације покрета са ритмичким ударима.

Развијање обима/амбитуса дечјег гласа (*до – сол*).

Играње традиционалних дечјих игара.

Тип часа: обрада

Подстицаји

Задовољство у игри.

Музички пример који се слуша.

Ток активности ученика

- (1) Слушање народне песме *Ја посејох лан* (CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 4).
- (2) Учење песме *Ја посејох лан* методом рада по слуху.
- (3) Учење корака игре *Ја посејох лан* уз певање.
- (4) Упознавање са обичајем везаним за празник Ивањдан.

Везе са осталим областима

Народна традиција: неговање фолклорних дечјих игара (дечје игре и обичаји).

Физичко васпитање: развијање моторике према одређеном ритму и темпу.

Напомена

Текст сваког стиха диктира одговарајући покрет. После сваког стиха, кад је рефрен, играчи, с рукама на боковима, изводе кораке у месту. Покрети руку, као и кораци, изводе се у складу с ритмичким ударима, тј. на сваку ритмичку јединицу (четвртину).

Извођење дечје игре *Ја посејох лан*, има вишеструку функцију: а) после певања песама у обиму трихорда *ре-ми-фа*, певањем ове песме постепено се шири опсег дечјег гласа од *до* до *сол* с тежиштем на учвршћивању певања тетрахорда *до-ре-ми-фа*, б) у игри покрети руку и ногу воде постепеном развијању способности одржавања равномерне пулсације у одговарајућем темпу и в) текст песме подстиче упознавање обичаја и старог начина производње лана.

6. час

ФАБРИКА БОМБОНА и ИВИН ВОЗ

Задатак

Певање песме-модела за звучну поставку тона *фа* и увођење боје за почетни слог – *фа*.

Увођење појма хор, уочавање.

Тип часа: обрада и понављање

Подстицаји

Музичка игра – бојење почетка песме.

Примери који се певају и слушају.

Ток активности ученика

- (1) Учење песме-модела (методом рада по слуху) *Фабрика бомбона*, М. Живковић.
- (2) Увођење боје за почетни тон песме *Фабрика бомбона – фа* (плава).
- (3) Певање (повнављање) песама-модела *Ми идемо преко поља*, *Ресаво вод 'ладна* и подсећање на боје којом се боје почетни слогови.
- (4) Звучно опажање и увођење појма хор: када сви заједно певамо неку песму зовемо се хор (видети стр.12. у Уџбенику).
- (5) Слушање песме *Ивин воз* (А. Кораћ – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 6): звучно опажање/разликовање хор – један певач уз примену одговарајуће терминологије.

Везе са осталим областима

Језик: подстицање ученика да опажају, описују и упоређују по сличностима и разликама.

Напомена

Формирање музичких појмова – сазнајни вид музичког развоја у тесној је вези са слушним опажањем. То значи да свако музичко искуство почиње опажањем звука. Из различитих опажајних искустава постепено се образују музички појмови (музички речник). Усвајање музичких израза одвија се „кроз уши”, тј. уз обавезно слушање одговарајућих музичких примера. Дакле, појам хор треба увести тек после заједничког певања песама-модела и потом, након слушања наведеног примера, подстаћи препознавање/разликовање певања хора и једног певача.

7. час

СВЕ ЈЕ ПОШЛО НАОПАЧКЕ

и

ЕЦИ, ПЕЦИ, ПЕЦ

Задатак

Слушање песме са садржајем које се односи на текуће годишње доба (јесен).

Развијање способности извођења ритмичког пулса и ритма – свирање на штапићима уз говор.

Тип часа: обрада, понављање и вежбање

Подстицаји

Примери који се слушају/певају/говоре.

Разговор о годишњем добу (јесен).

Ток активности ученика

(1) Слушање песме *Све је пошло наоачке* (М. Илић-Бели – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 7) и затим:

- разговор о композицији подстакнут питањем у Уџбенику (стр.14);
- уочавање/препознавање/разликовање говора – певања; певања – свирања; једног певача – хора; мушког гласа – дечјег хора.

(2) Игре препознавања и потом певање (повнављање) песама-модела *Ми идемо...*, *Ресаво водо...* и *Фабрика бомбона* уз плескање ритмичког пулса (удара) дланом о длан и потом подсећање на боју првог слога.

(3) Учење бројалице *Еци, пеци, пец* (методом рада по слуху).

(4) Свирање (учење методом рада по слуху) на штапићима/варјачама (према датом сликовном приказу у Уџбенику, стр. 15) уз обавезно разветно изговарање бројалице *Еци, пеци, пец*.

Веза са осталим областима

Језик: подстицање вербалног изражавања и комуникације.

Свет око нас: обележја јесени.

Напомена

Игре препознавања се одвијају тако што наставник пева песму без речи или свира мелодију на неком инструменту, а ученици је препознају и певају заједно. Такве игре имају вишеструку улогу јер понављањем: а) песме се чувају од заборављања, што је посебно важно за песме-моделе који ће имати своју праву функцију у трећем разреду, б) даје се могућност изражајног дотеривања песме, в) ученици се распевавају и евентуално припремају за учење нове песме. Треба их играти више пута у току године.

8. час

ИВИН ВОЗ и ИДЕ МАЦА ОКО ТЕБЕ

Задатак

Развијање способности одржавања равномерног ритмичког пулса према датом темпу (корачање на ритмичком удару, пулсу, протоку ритмичких јединица).

Развијање обима дечјег гласа – навише до *ла*.

Тип часа: обрада и вежбање

Подстицаји

Радост игре. Кретање у простору.

Ток активности ученика

- (1) Слушање песме *Ивин воз* (А. Кораћ – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 6) и препознавање ко изводи песму (дечји хор и мушки певач – глас) који део песме.
- (2) Равномерно корачање уз слушање и истовремено певање рефрена са хором (ћиху, ћиху...) песме *Ивин воз* (видети постављене налоге у Уџбенику, стр. 13).
- (3) Учење (евентуално понављање) игре *Иде маца око тебе*, дечја народна игра уз певање.

Везе са осталим областима

Физичко васпитање: развијање ритмичког кретања у заједничком деловању.

Свет око нас: проширивање информација о саобраћају.

Напомена

Пошто препознају и науче да певају, упоредо са слушањем, део песме који пева дечји хор (рефрен – *ћиху, ћиху, ћихи, ху*), те да паузирају (не певају) док пева мушки глас, прелази се на формирање „воза” тако да ученици стоје, један иза другог, са испруженим и подигнутим рукама на раменима друга/другарице испред себе. Уз слушање песме са CD-а „Воз” ученици корачају у ходу ритмичких удара/јединица (четвртина) уз самостално певање и певање дечјег хора (дакле, на *ћиху, ћиху...*). „Воз” се зауставља, стоји мирно док певач, мушки глас, пева сам.

Уколико је игра *Иде маца око тебе* деци позната из предшколског периода, онда треба прво поновити, отпевати песму и играти је водећи рачуна о томе да кретање буде у складу са ходом ритмичких удара/јединица (четвртина).

ОКТОБАР/НОВЕМБАР

9. час

ЈЕЖ

Задатак

Развијање способности усклађивања односа трајања приликом извођења ритмичког пулса и ритма – свирање на штапићима уз говор и певање. Учвршћивање певања тетра хорда *ми-ла*.

Тип часа: обрада, понављање и вежбање

Подстицаји

Дечји инструмент доживљен као играчка.

Ток активности ученика

- (1) Изговарање бројалице *Еци, пеци пец* уз свирање на штапићима/варјачама (према датом иконичном приказу у Уџбенику стр. 15) – понављање.
- (2) Певање дечје народне игре *Иде маца око тебе* у функцији распевавања и припреме за учење песме *Јеж* истог амбитуса.
- (3) Учење песме *Скљупчао се мали јеж*, дечја народна (методом рада по слуху).
- (4) Свирање песме *Јеж* (учење методом рада по слуху), на штапићима/варјачама, према датом иконичном приказу у Уџбенику стр. 17, уз обавезно певање.

Везе са осталим областима

Физичко васпитање: развијање моторике покрета руку према одређеном ритму и темпу

Напомена

Учење свирања се одвија по слуху, методом демонстрације, а не гледањем у графички приказ. До нивоа прихватања графичког приказа и његовог разумевања долази се постепено и тек уз одговарајуће тумачење.

Приликом извођења свирања уз говор (бројалица *Еци, пеци, пец*), односно свирања уз певање (песма *Јеж*), треба водити рачуна о звучно складном извођењу односа трајања четвртина (већи штапићи) и осмина (мањи штапићи).

НОВЕМБАР

10. час

ЈЕСЕЊИ ПЛОДОВИ Моји инструменти

Задатак

Истраживање/коришћење предмета из окружења као могућег извора звука.

Развијање способности за складно свирање на ритмичким инструментима уз говор/певање у разредном музицирању.

Тип часа: обрада, понављање и вежбање

Подстицаји

Изглед прастарих, претече данашњих, ритмичких инструмената.

Предмет доживљен као музичка играчка.

Ток активности ученика

- (1) Осмишљавање комбинације предмета/плодова који могу да произведу звук.
- (2) Израда ритмичких инструмената спајањем одговарајућих материјала, тј. плодова и/или предмета.
- (3) Свирање ритма на једном од израђених инструмената уз певање песме-модела *Фабрика бомбона* – ударац ритмичке ударалке на сваки слог (учење методом рада по слуху).
- (4) Изговарање бројалице *Ен, тен, тини* уз свирање ритма на израђеним инструментима (свира се на сваки слог).

Везе са осталим областима

Ликовна култура: коришћење материјала из окружења у креирању ритмичких инструмената (предмета са посебном наменом).

Свет око нас: проширивање информација о годишњем добу – јесен.

Напомена

У зависности од средине (сеоска, градска) у којој се школа налази, ученицима задати да донесу за овај час различите плодове које могу да нађу у свом крају (пољу, парку...). Свакако, и наставник треба да припреми оне плодове помоћу којих се може произвести звук (кестен, сушене тикве, зрнасти плодови који се могу ставити у пластичне флашце, прUTOви...), као и различити предмети (варјаче, поклопци...).

11. час

ГЛАСНО–ТИХО

Зеџ копа репу

Задатак

Опажање, извођење степена динамике гласно–тихо.

Тип часа: обрада

Подстицаји

Текстови у песмама које се слушају и певају

Ток активности ученика

(1) Слушање песме *Зеџ копа репу* (З. М. Васиљевић према српској песми – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 9), а затим:

- опажање гласно-тихо и реаговање покретом у складу са степеном динамике;
- препознавање извођења (дечји хор).

(2) Учење (методом рада по слуху) песме *Зеџ копа репу* уз примену гласног и тихог извођења у складу с текстом.

(3) Играње гласом: извођење различитих ономатопеја и других гласовних комбинацији у динамици гласно–тихо.

Везе са осталим областима

Драма и покрет: коришћење изражајних могућности гласа и тела.

Напомена

На народни текст, који иницира промену динамике, компонована је мелодија у циљу јасног диференцирања гласног и тихог певања. Уз формирање појмова гласно–тихо ученици треба да реагују покретима у складу с текстом и динамиком (гласно–енергична, оштра гестикалација, тихо–мек, прикрадајући покрет...). Очекује се да ученици могу да препознају извођење дечјег хора користећи одговарајућу терминологију, будући да су се са том музичком проблематиком упознали на претходним часовима.

У току учења, песму одмах треба певати с применом одговарајуће динамике гласно – тихо.

12. час

ДОБРО ЈУТРО, ДОБАР ДАН
и
УШ'О МЕДО У ДУЋАН

Задатак

Певање песме-модела *Добро јутро, добар дан* за звучну поставку тона *до* и увођење боје за почетни слог – **до**.

Развијање способности складног свирања на дечјим инструментима уз певање и говор.

Тип часа: Обрада и вежбање

Подстицаји

Дечји инструмент доживљен као играчка.

Ток активности ученика

- (1) Слушање и учење песме-модела (методом рада по слуху) *Добро јутро, добар дан* (Т. Дробни – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No.10).
- (2) Увођење боје за почетни слог песме *Добро јутро...* – **до** (зелена).
- (3) Свирање ритмичког пулса (удара) уз певање песме *Добро јутро, добар дан* на бубњу или ударањем длана о клупу (учење методом рада по слуху).
- (4) Учење бројалице *Уш'о медо у дућан* (методом рада по слуху).
- (5) Свирање ритма бројалице *Уш'о медо у дућан* на штапићима, варјачама или помоћу две оловке (према сликовном приказу у Уџбенику, стр. 21) уз обавезно изговарање (учење методом рада по слуху).

Везе са осталим областима

Физичко васпитање: развијање моторике покрета руку према одређеном ритму и темпу.

Напомена

На основу претходног искуства може се организовати појединачна спонтана импровизација на одабраном инструменту и то: а) кратких ритмичких мотива или б) пратње уз говор бројалице или певање песме по своме избору.

13. час

ИДЕ МАЛИ МЕЦА

Певамо гласно–тихо

Задатак

Извођење степена динамике гласно–тихо.
Развијање способности за складно свирање на дечјим инструментима у разредном музицирању.

Тип часа: обрада, понављање

Подстицаји

Текстови у песмама које се слушају и певају.
Радост заједничког свирања.

Ток активности ученика

- (1) Певање (повнављање) песме *Зеџ копа репу* уз поштовање/извођење одговарајуће динамике и примену покрета у складу са динамиком.
- (2) Слушање и учење песме *Иде мали меца* CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 11) уз примену гласног–тихог извођења у складу са текстом.
- (3) Свирање пратње (аранжмана) за песму *Иде мали меца* (бубањ, штапићи – према датом иконичном приказу у Уџбенику, стр. 23) уз обавезно певање песме (учење методом рада по слуху).

Везе са осталим областима

Драма и покрет: коришћење изражајних могућности гласа и тела.

Напомена

Ритмички дијалог између две групе извођача (једна свира ритмички пулс на бубњу или ударањем руке о клупу, а друга – ритам на штапићима или варјачама/оловкама) најлакши је вид двогласа који је лако савладати. Свирање аранжмана (за глас и две групе инструмената) учи се по слуху, тј. методом демонстрације. Наставник демонстрира, свира – одговарајућу ритмичку деоницу са сваком групом посебно (прву – бубањ са првом групом, а другу – штапиће са другом) док сви ученици певају песму, и то обавезно целу како би

схватили где паузирају. Када свака групу савлада своју ритмичку деоницу, прелази се на спајање група уз обавезно певање тј. свирање аранжмана.

ДЕЦЕМБАР

14. час

СТРАШАН ЛАВ и КАД СИ СРЕЋАН

Задатак

Подстицање уочавања расположења/атмосфере композиције на основу изражајних средстава.

Развијање способности опажања и препознавања истих тонских висина (на почетку песме).

Тип часа: обрада, понављање, вежбање

Подстицаји

Музика која се слуша и пева.

Радост у откривању непознатог.

Ток активности ученика

- (1) Слушање композиције *Страшан лав* (С. Барић – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No.12), а затим:
 - препознавање извођења (један певач – дечји хор);
 - исказивање утиска, уочавање карактера дела (смешно);
 - закључивање/описивање шта дочарава гласна музика (страшно).
- (1) Препознавање, а затим певање песама-модела: *Фабрика бомбона*, *Ми идемо преко поља*, *Ресаво водо 'ладна*, *Добро јутро*, *добар дан* и повезивање њихових почетака (првих слогова) уз одговарајућу боју.
- (2) Одређивање боје за почетак (почетни тон) песме **И**-де мали меца на основу певања, слушног опажања и поређења с почецима песама-модела.
- (3) Слушање песме *Кад си срећан* (из Шведске – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No.13) са извођењем одговарајућих покрета на паузама – правилно реаговање на ход ритмичких јединица (удара).

Везе са осталим областима

Језик: подстицање вербалног изражавања.

Напомена

Певањем или свирањем почетног мотива, а затим и почетног тона, поредимо наизменично почетак сваког од наведених песама-модела с почетком песме *Иде мали меца* како би ученици закључили да **И-де**... има исти почетак као песма **До-бро**, па почетак бојимо зелено.

15. час

ДУЊЕ РАНКЕ
и
ЕРСКО КОЛО

Задатак

Усклађивање/координација покрета са музиком – играње традиционалних игара.

Утврђивање обима/амбитуса дечјег гласа (*до-сол*).

Усвајање појма коло.

Тип часа: обрада

Подстицаји

Задовољство у игри.

Музички пример који се слуша.

Ток активности ученика

- (1) Слушање народне игре уз певање *Дуње ранке* (CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No.14).
- (2) Учење песме *Дуње ранке* (методом рада по слуху).
- (3) Учење корака игре *Дуње ранке* уз певање.
- (4) Усвајање појма коло – српска народна игра.
- (5) Слушање народне игре уз певање *Ерско коло* (CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No.15).

Везе са осталим областима

Народна традиција: неговање фолклорних игара.

Физичко васпитање: овладавање кретним формама и сналажење у простору у заједничком кретању.

Напомена

Опис игре *Дуње ранке*: Играчи се налазе у затвореном колу држећи се за руке надоле. Кораци се изводе у складу са ходом ритмичких јединица, на сваку четвртину. Коло се креће наизменично удесно–улево: на сваких осам тактова, мења се смер кретања.

16. час

ДРУГАРСТВО и РОЂЕНДАНСКА ПЕСМА

Прослава рођендана

Задатак

Неговање другарства и развијање склоности учешћу у друштвеним догађањима, свечаностима.

Проширивање обима/амбитуса дечјег гласа (*до – ла*).

Тип часа: обрада, понављање

Подстицаји

Радост у игри: замишљена (могуће и стварна) прослава рођендана.

Ток активности ученика

(1) Слушање песме *Другарство* (А. Кораћ – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 16) и, затим:

- разговор о композицији подстакнут питањем у Уџбенику (стр. 28);
- уочавање/препознавање/разликовање певање – свирање; један певач – хор односно мушки глас – дечји хор.

(1) Учење (методом рада по слуху)/повнављање *Рођенданске песме* (непознати аутор).

(2) Певање песме уз плескање ритмичког удара (пулса) у другом делу песме (видети иконични приказ у Уџбенику, стр. 29).

(3) Извођење игре уз певање *Дуње ранке* (повнављање) и других по избору.

Везе са осталим областима

Физичко васпитање: развијање моторике и утврђивање/проверавање игроликих кретних искустава.

Напомена:

Претпоставља се да већина деце зна ову песму, па у том смислу треба обратити пажњу на изражајно извођење: добру дикцију уз правилно дисање, певање (mf) у

одговарајућем темпу (свечано, умерено брзо) не превише гласно, прецизно пљескање длана о длан у другом делу песму.

Други део часа посветити разноврсним музичким и другим играма.

17. час

У СУСРЕТ НОВОЈ ГОДИНИ

Звончићи, Деда мраз

и

Коларићу, Панићу

Задатак

Стварање новогодишњег расположења: упознавање/ препознавање пригодних песама.

Тип часа: обрада/понављање

Подстицаји

Предпразнично расположење.

Музика која се слуша.

Ток активности ученика

- (1) Слушање песме *Звончићи* (Ц. Пиерпонт – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 20) и певушење уз слушање.
- (2) Слушање песме и *Деда мраз* (А. Кораћ – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 21) и певушење уз слушање.
- (3) Учење песме *Коларићу, Панићу*, дечја игра уз певање (методом рада по слуху).
- (4) Учење игре *Коларићу, Панићу*.

Везе са осталим областима

Физичко васпитање: развијање моторике и утврђивање/проверавање игроликих кретних искустава.

Свет око нас: утврђивање појмова дан, месец, година, годишња доба, нова година.

Напомена

Опис игре *Коларићу, Панићу*: Играчи се у отвореном колу држе за руке. У првом делу игре коло се заплиће, а у другом расплиће. Приликом заплитања, коловођа прилази последњем и претпоследњем играчу с лица и пролази испод капије – њихових подигнутих

руку. Пошто се сви играчи провуку држећи се све време за руке, претпоследњем играчу обавије се рука око врата, чиме отпочиње расплитање. У расплитању коловођа прилази играчима с леђа.

ЈАНУАР

18. час

БОЖИЋ

Ој, бадњаче, бадњаче и Божић, Божић благи дан

Задатак

Упознавање/препознавање пригодних песама и обичаја везаних за Божић.

Тип часа: обрада

Подстицаји

Празнично расположење.

То активности ученика

- (1) Слушање песме *Божић, Божић благи дан*, црквена (CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 23).
- (2) Учење песме *Божић, Божић благи дан* (методом рада по слуху).
- (3) Разговор о Божићу, његовом значењу и обичајима у вези за овим празником.
- (4) Слушање песме и *Ој, бадњаче, бадњаче*, црквена (CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 22).

Везе са осталим областима

Језик: подстицање жеље за новим сазнањима.

19. час

ОПАЖАЊЕ ТОНСКИХ ВИСИНА

Задатак

Развијање способности опажања и препознавања истих тонских висина (на почетку песме) и њихово повезивање са одговарајућом бојом.

Развијање способности визуелног уочавања кретања мелодије на основу иконичног представљања.

Тип часа: вежбање

Подстицаји

Музичка игра: одређивање боје на основу препознавања тонске висине.

Ток активности ученика

- (1) Препознавање, а затим певање песама-модела: *Фабрика бомбона*, *Ми идемо преко поља*, *Ресаво водо 'ладна*, *Добро јутро*, *добар дан* и повезивање њихових почетака (првих слогова) са одговарајућом бојом.
- (2) Одређивање боје за почетак (почетни тон) песама: **И**-де мали меца, **Ја** посејох лан, **Ду**ње ранке (**и**-ди кући...) на основу певања, слушног опажања и поређења са почецима песама-модела.
- (3) Визуелно праћење кретања мелодије *Иде мали меца* на иконичном приказу.

Везе са осталим областима

Језик: подстицање ученика да опажају, описују и упоређују по истоветности и разликама.

Напомена

Певањем или свирањем почетног мотива, а затим и почетног тона поредимо наизменично почетак сваког од наведених песама-модела с почетком наведених песама *Иде мали меца*, *Ја посејох лан*, *Дуње ранке (иди кући...)* како би ученици закључили да свака има исти почетак као песма **До**-бро јутро, добар дан, па почетни слог бојимо зелено.

Мелодија песме *Иде мали меца*, због малог обима и постепеног кретања тонова навише и наниже, изузетно је погодна да се отпочне рад на развијању способности уочавања визуелног праћења висинског тока. Поступак је такав да наставник, певајући руком показује сваки отпевани тон (на овом узрасту искључиво, на иконичном приказу, и то обавезно постављеном на табли). Повезивањем боја на степеницама (иконичном приказу песме) с почецима модела, дакле, садејством слушног и визуелног, постепено се припрема разумевање висинских односа тонова и развија способност дешифровања и реаговања на сликовни приказ (видети у Уџбенику, стр. 45).

**ПАДА СНЕЖАК,
ДВАНАЕСТ МЕСЕЦИ и СЕДМИЦА**

Задатак

Певање песме која се односи на текуће годишње доба (зима).
Развијање способности груписања удара према акценатској слици дводелне ритмичке врсте у активности заједничког музицирања.

Тип часа: обрада

Подстицај

Дечји инструмент доживљен као играчка.

Ток активности ученика

- (1) Учење песме (методом рада по слуху) *Пада снежак*, С. Коруновић.
- (2) Учење свирања ритмичке пратње за песму *Пада Снежак* (методом рада по слуху), обавезно уз певање, а према датом иконичном приказу у Уџбенику, стр. 41).
- (3) Слушање песама *Дванаест месеци* (М. Илић-Бели – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 27) и *Седмица* (М. Субота – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 28), а потом разговор према сугестији питања (видети у Уџбенику, стр. 40)
- (4) Слушање Химне Светом Сави (CD уз уџбеник *Музичка култура* за 3. разред основне школе, No. 21), певушење уз слушање, као припрема за предстојећи празник.

Везе са осталим областима

Свет око нас: утврђивање појмова дан, месец, година, годишња доба, нова година.

Језик: појам химна – песма у којој се славе поједине личности догађаји, држава, народ.

Напомена:

Обрада аранжмана (певање уз пратњу ритмичких инструмената) методом рада по слуху која је објашњена у Стојановић, Г. (1996): *Настава музичке културе од 1. До 4. разреда – приручник за учитеље*, Завод за уџбенике, Београд, стр. 77–78.

ФЕБРУАР

21. час

СОЛ МИ ДАЈ

Задатак

Певање песме-модела *Сол ми дај* за звучну поставку тона *сол* и увођење боје за почетни слог – **сол**.

Развијање способности опажања и препознавања истих тонских висина (на почетку песме) и њихово повезивање са одговарајућом бојом.

Тип часа: обрада и вежбање

Подстицаји

Музичка игра: одређивање боје на основу препознавања тонске висине.

Ток активности ученика

- (1) Слушање и затим учење песме-модела (методом рада по слуху) *Сол ми дај*, народна (CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No.18).
- (2) Увођење боје за почетни слог песме *Сол ми дај...* – **сол** (црвена).
- (3) Препознавање, а затим певање песама-модела: *Фабрика бонбона*, *Ми идемо преко поља*, *Ресаво водо 'ладна*, *Добро јутро*, *добар дан* и повезивање њихових почетака (првих слогова) са одговарајућом бојом (видети налог у Уџбенику, стр. 30).
- (3) Одређивање боје за почетак (почетни тон) песама: **Ја** посејах лан, **И**-де маца око тебе, *Рођенданска* (**Да**-нас), **Бо**-жић, *Божјић*, **Ко**-ларићи, *Панићу* на основу певања, слушног опажања и поређења с почецима песама-модела.

Везе са осталим областима

Језик: подстицање ученика да опажају, описују и упоређују по истоветности и разликама.

Напомена

Игре препознавања тонске висине почетка и повезивање са одговарајућом бојом могуће је организовати за сваку нову песму. Питати ученике: да ли ова песма почиње исто као... (певати модел и неку другу песму). До тачног одговора долази се поређењем.

22. час

КОЛО ЧИГРА

Задатак

- Упознавање народног инструмента – фрула.
- Креирање ритмичких импровизација.
- Увођење у повезивање ритма са иконичним приказом.

Тип часа: обрада, стваралаштво и вежбање

Подстицаји

Музички пример који се слуша.

Ток активности ученика

- (1) Слушање *Коло чигра*, (Б. Дугић – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No.19) и затим:
 - Звучно и визуелно упознавање народног инструмента фрула.
- (2) Стваралачке игре: опонашање куцкања чекићем гласом или свирањем на штапићима – смишљање кратких ритмичких целина.
- (3) Повезивање ритма са иконичким приказом: ТУП ТУП, туп туп ТУП.

Везе са осталим областима

Језик: ономатопеја.

Напомена

Опонашање куцања чекићем подстиче ученике да осмисле нове ритмичке импровизације. Наставник, својим примером, показује шта се од деце очекује.

ТУП ТУП, туп туп ТУП представља иконични приказ једноставне ритмичке комбинације састављене од дужих трајања – ТУП (већа слова – четвртине) и краћих трајања – туп (мања слова – осмине) – ово се ученицима не објашњава! Поступак је следећи: плескањем уз изговор наставник демонстрира један такт (ТУП ТУП), а затим ученици понављају неколико пута заједно са наставником без паузе (равномерно држати ход ритмичких јединица). Потом, показујући слоге на табли, наставник подстиће ученике да сваки пут сви заједно, изведу оно што показује. На исти начин изводи се и следећи такт: туп туп ТУП, а затим се оба такта повезују и понављају без паузе (наставник показује сваки

слог на табли, а ученици повезују звук који су запамтили са слоговима и правилно изводе ритам, без познавања нота).

МАРТ

23. час

НАКРАЈ СЕЛА ЖУТА КУЋА

Певамо и свирамо

Задатак

Развијање способности за заједничко музицирање – извођење аранжмана за глас и ритмичке инструменте.

Тип часа: обрада

Подстицаји

Радост у игри.

Дечји инструмент доживљен као играчка.

Ток активности ученика

- (1) Изговарање бројалица (понављање) *Ен тен тини, Плива патка преко Саве* и других уз извођење ритмичког удара (разбројавање, ходање, тапшање, ударање ноге о под).
- (2) Изговарање бројалице *Еци, пеци, пец* – комбинација ритмичког удара и ритма (према сликовном приказу у Уџбенику, стр. 15).
- (3) Учење песме (методом рада по слуху) *Накрај села*, народна.
- (4) Учење свирања ритмичке пратње за песму *Накрај села*, народна (методом рада по слуху), обавезно уз певање, а према датом сликовном приказу у Уџбенику, стр. 36–37).

Везе са осталим областима:

Физичко васпитање: развијање моторике (покрета руку) према одређеном ритму и темпу.

Напомена:

Обрада аранжмана *Накрај села* (певање уз пратњу ритмичких инструмената) методом рада по слуху, објашњена у Стојановић, Г. (1996): *Настава музичке културе од 1. до 4. разреда – приручник за учитеље*, Завод за уџбенике, Београд, стр. 77–78.

24 час

БРЗО–СПОРО

Задатак

Препознавање темпа брзо-споро у композицијама које се слушају и изводе. Подстицање уочавања расположења/карактера композиција на основу темпа.

Развијање способносто адаптације према датом темпу.

Тип часа: обрада

Подстицаји

Музички садржаји у композицијама које се слушају.

Ток активности

- (1) Слушање композиције *Слон* (К. Сен-Санс – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 25) и композиције *Пчелица* (Ф. Шуберт – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 26), а затим на основу одговарајућих питања (видети у Уџбенику, стр. 38) реализовати следеће кораке:
 - уочавање темпа темпа брзо-споро;
 - повезивање темпа са „портретима” животиња које музика дочарава;
 - упознавање/препознавање инструмената који их изводе – повезивање избора инструмента са карактером животиње.
- (2) Извођење ритмичког пулса/удара пљескање длана о длан у брзом, а затим у спором темпу уз изговарање бројалица *Плива патка преко Саве, Ен ден дини* и других по слободном избору.
- (3) Адаптација корачања према датом темпу (слободно индивидуално и у формацији „воза”).

Везе са осталим областима:

Језик: подстицање вербалног изражавања.

Свет око нас: проширивање информација о карактеристикама животиња (које се помињу у композицијама).

Напомена

Поређењем две контрасте композиције најлакше се уочава веза између карактера дела и изражајних средстава, па отуда композиције треба слушати једну за другом. Потом, постепеним вођењем наставе, постављањем одговарајућих питања долази се до одговарајућег закључка: спор темпо и контрабас (и клавир) дубоког звука дочаравају велику, тешку животињу слона, насупротив композицији брзог темпа изведену на виолини (и клавиру) која производи висок звук, дочаравајући пчелицу.

25. час

ПИШЕМ, ПИШЕМ ПЕТН'ЕСТ и ПЕКАРЧИЋ

Задатак

Подстицање извођења „песме–приче” невербално (мимиком, гестом) у складу с музиком.

Тип часа: обрада и вежбање

Подстицаји

Текст песме.

Ток активности ученика

- (1) Учење бројалице *Пишем, пишем петн'ест* (методом рада по слуху).
- (2) Равномерно извођење ритмичког удара (пулса) пљескањем уз разговетно изговарање као припрема за активност (5).
- (3) Извођење бројалице према предлогу игре у Уџбенику (стр. 42) – појединачно извођење и самооцењивање.

Потом следи разговор о различитим занимањима као увод у:

- (4) учење песме (методом рада по слуху) *Пекарчић* (Љ. Шкарица – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 30);
- (5) Одигравање „песме-приче” *Пекарчић* уз певање.

Везе са осталим областима

Свет око нас: проширивање информација о разним занимањима људи.

Напомена

потребно је водити рачуна о томе да у одигравању „песме-приче” покрети буду у складу са текстом и музиком, односно ритмичким ударом.

26. час

ЗВУК–ТОН

Задатак

Увођење појмова звук–тон. Особине звука/тона.

Опажање почетних тонова у обрађеним песмама и њихово повезивање са бојом.

Тип часа: обрада и вежбање

Подстицаји

Песма *Звук–тон* (П. Стоковић, З. М. Васиљевић – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 31).

Ток активности ученика

- (1) Слушање песме *Звук–тон*, а затим учење методом рада по слуху.
- (2) Закључивање о томе шта је звук, а шта је тон.
- (3) Особине тона: уочавање на одговарајућим примерима и потом формирање појмова кратак–дуг, гласан–тих, висок–дубок (видети налоге Уџбенику, стр. 45).
- (4) Одређивање боје за почетни тон песама: *Звук-тон (Ка-да ковач...)*, *Пекарчић (Па-ке перем, Накрај села)* на основу певања, слушног опажања и поређења са почецима песама-модела и одређивање која од песама-модела и наведених песама почиње највишим, а која најдубљим тоном – повезати висину тона са коцкицама поређаним као лествица (видети у Уџбенику, стр. 45).

Напомена

Песма је подстицај да ученици лакше запамте шта је звук, а шта тон у оној мери која је неопходна за њихов узраст.

Формирање музичких појмова – сазнајни вид музичког развоја – јесте у тесној вези са слушним опажањем. То значи да свако музичко искуство почиње опажањем звука. Из различитих опажајних искустава постепено се образују музички појмови (музички речник). Усвајање музичких израза одвија се „кроз уши” тј. уз обавезно слушање одговарајућих музичких примера. У овом случају, неопходно је прво експериментисати са звуком односно гласом, извести све особине звука/тона на дечјим инструментима. Слушати одломке из композиција *Слон* и *Пчелица*, па тек онда дати називе: кратак–дуг, гласан–тих, висок–дубок (сетити се часова на којима су ови појмови већ уведени: 11, 22, 24).

АПРИЛ

27. час

ИГРЕ ПРЕПОЗНАВАЊА ЗВУКА

РИБАР, музичка игра

Задатак

Препознавање различитих извора звука (из околине, гласова, музичких инструмената).

Тип часа: обрада, вежбање

Подстицаји

Музичка игра.

Ток активности ученика

- (1) Извођење игре „Препознај друга по гласу”.
- (2) Препознавање различитих звукова из природе.
- (3) Препознавање (звучно и визуелно) музичких инструмената:
 - Клавир – *Кенгури* (К. Сен-Санс – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 33);
 - Виолина – *Пчелица* (Ф. Шуберт – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 26);

- Фрула – *Игра скакаваца* (Б. Дугић– CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 34).

(4) Слушање песме *Нек' свуд љубав сја* (из Белгије – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 35) и звучно препознавање: инструмента клавир, дечји хор, мушки глас.

(5) Учење песме *Рибар* (методом рада по слуху), упознавање правила игре и извођење музичке игре у складу са правилима.

Напомена

За препознавање звука из природе могу се ослушкивати тренутни звуци који се чују с поља, али и са снимљеног материјала *Свет звукова* (Завода за уџбенике, Београд).

Правила игре: Играчи стоје у кругу, окренути према средини круга. „Рибар” стоји изван круга са „удицом”. Док се песма пева „рибар“ иде у круг и пеца. Један од играча о удицу окачи једну од животиња (рибу, рака, жабу изрезане од картона). „Рибар” треба да погоди шта је упецао на основу звука инструмента који чује, а којим је представљена једна од животиња. Ако погоди, мења улогу са играчем који му је окачио „улов”. Игра се наставља.

28. час

СЛУШАМО МУЗИКУ

Задатак

Упознавање/препознавање различитих извођачких апарата.
Увођење појма оркестар.

Тип часа: обрада, понављање, вежбање

Подстицаји

Композиције које се слушају.

Ток активности ученика

(1) Слушање композиција као илустративних примера за музику која се изводи:

- певањем – *Ој, бадњаче, бадњаче* (CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 22);
- свирањем на једном инструменту (клавир) – *Валцер* (Ф. Шопен – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 1);
- на различитим инструментима (оркестар) – *Радеџки марш*, одломак (Ј. Штраус – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 37);
- певањем иу пратљу инструмената (хор, певач, оркестар) – *Пролеће у шуми* (из Финске – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 36), а затим, после сваке одслушане композиције:

(2) закључити како се све музика може изводити. Увести појам оркестар;

(3) певање (понављање) песама: *Звук–тон, Пекарчић, Рибар*. Одредити боју за први тон у песми *Рибар* (**Па**-зи добро).

Везе са осталим областима:

Језик: подстицање вербалног изражавања

Напомена

Подстицати препознавање композиција које су раније слушане. *Радеџки марш* слушати одломак, онолико колико је неопходно да се уочи звук оркестра.

29. час

СЛУШАМО МУЗИКУ

Задатак

Увођење у разумевање музике – како се музиком могу дочарати животиње – повезаност изражајних средстава са карактером музике која их „слика”.

Тип часа: обрада, понављање, вежбање

Подстицаји

Композиције које се слушају.

Ток активности ученика

- (1) Слушање композиција: *Птице* (К. Сен-Санс – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 38) и *Кенгури* (К. Сен-Санс – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 33) и
- одређивање карактера композиције и повезивање са „портретом” животиње,
 - повезивање темпа и динамике са карактером животиње,
 - препознавање избора инструмента у звучном сликању одговарајуће животиње.
- (2) Слушање/подсећање на композиције: *Слон* (К. Сен-Санс – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No.25) и *Пчелица* (Ф. Шуберт – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 26) и на који начин их музика осликава (темпо, динамика, инструмент).
- (3)

Везе са осталим областима

Језик: подстицање вербалног изражавања.

Свет око нас: проширивање информација о карактеристикама животиња (које се помињу у композицијама).

Напомена

Наставник процењује да ли ће ученике на овом часу да подсети на композиције *Слон* и *Пчелица*, које су упознали на 24. часу, и да ли ће их поново слушати, заокружујући на тај начин повезивање музичких изражајних средстава које композитор користи да дочара одговарајуће животиње.

30. час

ИГРАМО СЕ ЗВУЦИМА

Задатак

Истраживање могућих извора звука у подражавању оноματοпеје и звучних ефеката.

Повезивање ритма са иконичним приказом.

Тип часа: стваралаштво, вежбање

Подстицаји

Задовољство у игри истраживања и стварања.

Ток активности ученика

- (1) Дочаравање гласом временских непогода – дување ветра, олуја, падање кише, тресак грома.
- (2) Говор и звучна игра:
 - Учење текста *Бам, бам, бам...*, изговарати као бројалицу (на начин скадирања);
 - Одабирање инструмента и/или других извора звука који најбоље могу да дочарају ономотопеју (речи које звуче) – *бам, так, трас, шкљоца*;
 - Изводити звучну игру као аранжман.
- (3) Повезивање ритма са иконичним приказом: ТАП ТАП, та-па ТАП, ТАП та-па, ТАП.
- (4) Слушање композиције *Радецки мари* (Ј. Штраус – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 37) уз пљескање (гласно–тихо) ритмичког пулса.

Везе са осталим областима

Језик: ономотопеја.

Напомена

Текст звучне игре *Бам, бам, бам* изводити у троделном ритму. Ученике подстаћи у одабиру извора звука који најбоље могу да дочарају ономотопеје *бам* (бубањ/удар длана о клупу), *так* (штапићи/две оловке), *трас* (пљесак длана о длан/пар чинела), *шкљоца* (наизменично, брзо притискање патента хемијске оловке). За свирање аранжмана ученике поделити у четири групе; свака група свира по једну врсту „инструмента” у тренутку њихове ономотопеје; сви, све време изговарају текст.

Поступак у раду на повезивању ритма са иконичним представљањем објашњен је у напмени 22. часа. Тај пример обogaћен је новим ритмичким комбинацијама и прецизнијим извођењем краћих трајања (та-па – осмине).

МАЈ

31. час

МУЗИКА ИЗРАЖАВА ОСЕЋАЊА

УСПАВАНКА ЗА АЋИМА, УСПАВАНКА (Ј. Брамс)

и

ЈЕЖЕВА УСПАВАНКА

Задатак

Уочавање карактера песме и повезивање са изражајним елементима (темпо, динамика).

Ширење обима дечјег гласа навише до *bl*.

Тип часа: обрада

Подстицаји

Музика која се изводи и слуша.

Ток активности ученика

- (1) Слушање песме *Успаванка за Аћима* (М. Илић-Бели – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 39) и потом:
 - препознати ко изводи песму;
 - описати музику користећи се музичком терминологијом (видети сугестије у Уџбенику, стр. 52 под 1).
- (2) Слушање композиције *Успаванка* (Ј. Брамс – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 40) и потом препознати ко изводи композицију, описати је и упоредити са претходном.
- (3) Заклучити шта је успаванка, каква је то музика (видети питања у Уџбенику, стр. 52).
- (4) Слушање песме *Јежева успаванка* (Н. Вукомановић – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 41), а затим учење (методом рада по слуху).

Везе са осталим областима

Језик: подстицање вербалног изражавања, изражавање осећања.

Напомена:

Пре учења песме *Јежева успаванка*, добро је отпевати неку раније научену песму, већег обима (*до-ла*), како би се ученици гласовно припремили за учење нове песме у којој се обим гласа шири навише, до *bl*.

ПОНАШАЊЕ НА УЛИЦИ

КАКО СЕ ПРЕЛАЗИ УЛИЦА, УСПОРИТЕ ПОРЕД ШКОЛЕ

и

САОБРАЋАЈАЦ

Задатак

Препознавање елемената музичког изражавања и повезивање са карактером.

Опажање/препознавање тонова.

Тип часа: обрада, вежбање

Подстицаји

Музика која се изводи и слуша.

Ток активности ученика

(1) Слушање песама *Како се прелази улица* (Бранко коцкица – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 42) и *Успорите поред школе* (хор Чаролија – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 43) и потом, после сваке одслушане песме, разговарати (видети питања у Уџбенику стр. 54):

- о садржају песме (понашање у саобраћају),
- о томе ко изводи песму,
- о темпу и динамици, те их повезати са карактером песама.

(2) Учење песме *Саобраћајац*, Н. Хиба (методом рада по слуху).

(3) Игра препознавања тонова (према прелогу у Уџбенику, стр. 55).

Везе са осталим областима

Језик: подстицање вербалног изражавања.

Свет око нас: понашање у саобраћају.

Напомена

Игре препознавања тонова веома су значајна припрема за касније увођење ученика у нотно писмо и његово претварање у звук – певање/свирање из нотног текста. Картоне треба направити за све тонове који су, до сада, звучно постављени (*до-сол*).

АВАНТУРЕ МАЛОГА ЈУ-ЈУ

Слушамо музику, певамо и глумимо

Задатак

Оспособљавање за извођење „песме–приче” невербално (мимиком, гестом, покретом) у складу са музиком.

Тип часа: обрада

Подстицаји

Текст песме.

Ток активности ученика

- (1) Слушање песме *Авантуре малог Ју-ју* (П. Бергамо – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 44).
- (2) Учење песме *Авантуре малог Ју-ју* (методом рада по слуху).
- (3) Договор о преузимању улоге и одигравање „песме–приче” уз певање хора (одељење) и маме, тате и крокодила.

Везе са осталим областима

Језик: уочавање и разумевање фабуле, ликова у песми, утврђивање сценске игре, утврђивање појмова строфа, стих.

Ликовна култура: израда реквизита, сцене, детаља који карактеришу ликове.

Драма и покрет: коришћење изражајних могућности гласа и тела.

Напомена

Пре преузимања улоге и одигравања драмске композиције наставник треба са ученицима да анализира причу, да сагледа ликове у песми, да покрене дискусију како сваки од ликова може да буде представљен, шта ће ко да пева (хор – одељење приповеда причу кроз певање, појединци одигравају и певају самостално – информисати се преко снимка који се слуша).

34. час

МУЗИЧКА ПРИЧА МЕДВЕДОВА ЖЕНИДБА

Задатак

Уочавање и разумевање фабуле, ликова у композицији – музика може да исприча причу, препознавање певачких гласова.

Тип часа: обрада

Под стицаји

Музика која се слуша: *Медведова женидба* (Л. Димитријевић – CD уз уџбеник *Музичка култура* за 1. разред основне школе, No. 46).

Ток активности ученика

- (1) Подстицај за слушање музичке приче.
- (2) Слушање приче у секвенцама/епизодама (видети илустрације у Уџбенику – деле причу на осам делова).

Везе са осталим областима

Језик: уочавање и разумевање фабуле, ликова у причи, извлачење поуке.

Напомена

После сваке епизоде разговарати са ученицима како би се проверило колико су разумели фабулу, да ли препознају певачке гласове – носиоце главних ликова (зашто и када су коришћени мушки, односно женски гласови), како музика описује поједине ликове... (руководити се питањима из Уџбеника, али ученике и самостално водити кроз причу пуштајући их да слободно изнесу своје схватање и доживљај). Уместо да слишају 8. одломак, од ученика се може тражити да сами смисле крај, па да тек ксније чују оригинал.

ЈУНИ

35. час

ЗАЈЕДНИЧКО МУЗИЦИРАЊЕ ЗА КРАЈ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ

Задатак

Подстицање толеранције у договору о заједничком избору песама у чијем извођењу, певању/свирању, учествује цело одељење.

Тип часа: понављање

Подстицај

Задовољство у заједничкој презентацији стечених искустава.

Ток активности ученика

(1) Договарање и извођење песама, аранжмана и игара по избору ученика.

Напомена

Били би лепо да се овакав час реализује у комбинацији са другим одељењем или пред родитељима, наравно у организованој форми уз претходну припрему. Извођење музике има смисла ако она изађе из оквира учионице и буде презентована пре публиком, нарочито за децу овог узроста.

36. час

КВИЗ ЗНАЊА ЗА КРАЈ ШКОЛСКЕ ГОДИНЕ

Задатак

П Извођење песама, игара и аранжмана.

Тип часа: понављање

Ток активности ученика

- (1) Понављање/препознавање раније слушаних композиција.
- (2) Игре препознавања песама и њихово извођење.
- (3) Одређивање боје почетних тонова песама које се понављају.

Напомена

Наставник сачињава избор композиција за слушање, са циљем да се ученици подсети на неке од њих или да их препознају. После препознавања, наставник разговара са ученицима о начину извођења сваке појединачне композиције, њиховом карактеру, као и о томе којим музичким средствима је дочарана одговарајућа атмосфера. Подразумева се да су питања и речник прилагођени узрасту.

После препознавања песама и њиховог певања треба инсистирати да се у песмама, уколико то до сада није учињено, одреди висина првог тона бирањем одговарајуће боје. То се чини увек на исти начин: певањем два–три модела, а затим се, на основу поређења, одређује модел који има исти почетак као песма којој треба одредити боју. Користити појмове тон, почетни тон.